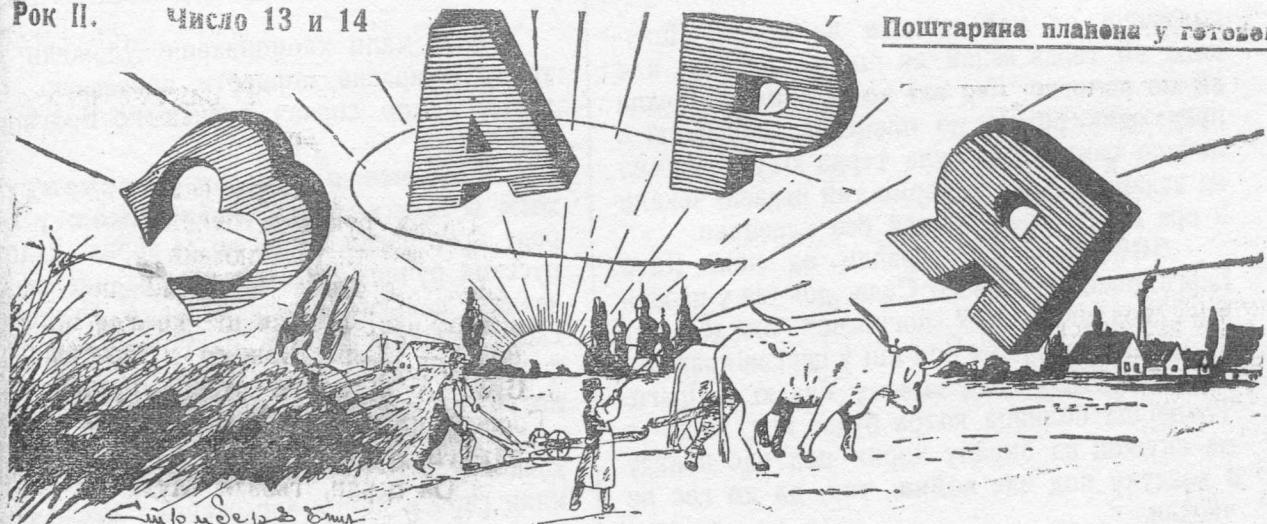

ЦЕНА 2 ДИН.

Рок II. Число 13 и 14

Поштарина плаћена у готовом

Симон Јервич

ОРГАН КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНОГО СОЮЗА ЮГОСЛАВІЙСКИХ РУСИНОВ

ГЛАВНАЯ АДМИНИСТРАЦІЯ
Св. Писмо од Евангелистох Апостолах

Нови Сад 28 априла 1935.

Предплата: на рок 50 Динари, на пол рока 25 Динари, за загранице 2 Долари
ПООДИНОКЕ ЧИСЛО 1 ДИНАР

Цо то за дерскосц процив Бога? Чи то достойно обичному чловекови так ше дзвигац и зровномац зос Христом? Хтогод ма мало лем разума а вири у правого Христа Сына Божкого хтори бул розпяты и хтори возкрес — не увери тому обичному чловекови хтори ше сце называц Христом и хтори не церпел як Христос и хтори шедзи на златним престолу у Риму у палати опколені з гардистами и у своїй державі. Яка опрека медзи правым Христом и папом! Христос стої пред судийом звязані, сплюснані и од слуги гляснути — а папа шедзи на престолу и „a pene indicatur“ (ніхто му нешме судзіц), бо себе таке право вивойовал. — Але Ти Христе хтори ши винес побиду зос своім воскресеньем и шеднеш на престол слави судзіцким живим и мертвим, укажеш свою справедлівосц и зробиш зос гордима по правди.

А ти католички народе, хтори ши пошол и заблудзел до *крайей драги* — за папом, таргні ше, врац ше од кривого Христа папи, а приступ гу правому Христу Богу воскресшому з мертвих. Тераз час, укаж любов гу правому Христови и приступи гу Ньому. Ти заш православни народе, хтори ступаш за Христом Сином Божким и Пречистей Діви Марії — тримай ше и поштуй свою Главу и Бога Оца — щасліви ши и весело ци винчуюм и кличем з ангелом

Христосъ Коскресе!

о. Йоан Виславски
священик

Заряшом и членом К. П. Союза
щастливи и весели швета Христо-
вого Воскресенія сердечно жиці

за писані:

За изо.

цалей держави. Лік. 59
п. Божи Максимовича, п. львівського
чака потвердзены. Борбашка листа п. Ходери
не потвердзена а исто так и листа п. Др.
Топаловича.

Винвол замон, з котрим спущени цени
монопольским продуктом, дохан, цигареты,
ширки, исто так и цена петролейови и солі.
Як видзиме влада роби на ушореню ценох,
окрем того землярина знята за 20 од сто а
приступело ше гу будованю железніц, дра-
гох и друмох. Спущени и цени картох на
железніцох за путоване особох а роби ше
на зніженю тарифох за превозене земледіл-
ских виропкох так, же лехчайше их ше будзе
предавац. Влада обецала же ше постара и
за лепши цени земледілских виропкох, бо ёй
гесло подзвігнуц и помочиц хліборода. Ми
земледілска держава и кед земледілцови будзе
добре теди и шицким другим як ремеселни-
ком, тарговцом и интелектуалцом будзе лепше.

У Новом Саду ше трафел єден немили
случай на піяцу дзе ше предаваю кури. Ро-
бота тим жалоснейша бо то виведла єдна од
наших найбогатших Рускиньох а гу тому ма
ученого сина адвоката загратого просвіташа,
котри тераз або адвокат або судія. Тота пані
пошла на піяц купиц кури. Єден пар ёй ше
барз попачел, але ёй цена 25 динари була
висока. Пилярица на момент пошла гу су-
шеди пременіц пенежки, да враци єдней другей
пані за предати вайца. Наша пані стрепала
кури до кошарки и рушела ше дому. Радосна
була же будзе з ніх фина юха. Но ёй ра-
досц кратка була, бо ю пиляре влапели, дали
поліцайови, котри ёй на плєцо обешел кури
и водзел ю през штред варошу до поліцій-
ской управы. Бранцо ю пош

пилиарица од ней пенежи не вжала. Понукала ёй тераз веци як питала за нїх, але ёй не помогло. Кед ані то не помогло шедла пред єдну радню до плєценого карсцелю и почала симулирац, дула тераз юху на жимно но задармо. Дома ю дармо тей нєдзелі чекали и пре ёй глупосц остали без курецини.

500 динари украдли од пані Кати Гаргайовей из Нового Сада, док ше у церкви Богу модлела. Яких погубених людзох єст на швеце, же ше не боя ані у церкви краднуц.

Болницу под жему будую у Праги. То перша болница котра будзе под жему а ма служиц за охрану хорих под час нападу з воздуху под час войны, так, да им гас не чкодзи.

Арешт за пияніцох вибудовані у Ліверпулу. Наймодернейше є уредзени а до нъго завераю неправителных пияніцох и тих котри пре преступки у піянству осудзены. Директор того арешту лікар, котри є специалист за хороти, котри од піянства приходза.

Др. Мілоевич лікар зос Пожаревцу забити на жвирски способ у веци як ёден рок, але убійцох до нешка не пренашли. Тих дньох нашли його злату годзинку марки Омега у ёдного златара. Златар ю купел од деловоді Великого Села Гаврила Дюрича. Истрага утверdzела далей же ю Дюрич купел од Радомира Янковича гармонікаша. Поліція го пренашла у Панчеву, он ше брані, же годзинку купел у Руми на станіци од ёдного хлапца. Остал у арешту и власци ше надаю же и тото убійство розшветля.

Осем рочни хлапец спасол з огня двойо дзеци у Сараєву. Пейцрочни Касим и трирочни Шериф остали дома сами замкнути у обисце. Вжали ширки и бавели ше з німа. Запалєли посцель. Кед настал у хижі огень почали кричац и плакац и нашли би цигурну шмерц, да тамаль не ішол осем рочни Селвер Фадаш. Он першее думал, же оцец біє дзеци, але кед пришол бліжей видзел же хижка зоднuka полна діму и же гори нука. Кед дзвери не мог отвориц он их зос єдну кіянку розбил и шмелю улєцел до огня. Винес першее пейцрочного хлапчика а веци еще раз убег и винес и другого. Кед их так шмелю спасол аж теди поволал сущедох да гаша огень. Цала варош ше чудовала шмелосци осем рочного мальчика.

Мали гармонікаше, школяре новней школи у Марибору, отримали по други раз концерт у Београду в суботу 20. априла а други дзень в нєдзелю були на Оplenцу поклоніц ше гробу нашого Блаженоупокоеного Велького Краля Мученика Александра I. Уединителя.

Тоти мали гармонікаше уложели досі труду и красни концерты приредзую. Пралетни одмор справя турнею по Болгарскей и Франціі.

Удружене руских интелектуалних и мануэлиных работнікох у Београду приредзело од 20 до 24 априла изложбу русских ручных работах, Београдяне ше ода-звали з вельким интересованьем. Роспредані скоро шицки ствари а чист приход дали до фонду за феріялни колоніі русских дзецов котри организує господя О. С. Шидловска.

У Петрині кед копали темель за будоване новей хижі нашли два велькі глыняни гарчки полни зос старима стріберніма пенежми зос шеснацтого и седемнацтого віку. 630 фалати стріберних пенежох зос 1662 року за време влади Кристіяна Краля а у другим гарчку були бакарни пенежи, по при нїх нашли и єдну урну зос пирню. На урні нет ніякого напису та ше не зна хто бул спалені и чій то гроб. Найдзени ствари пренешени до загребачкого музею.

Фалзифіковал потпис на меници и осудзени є на 1 рок цемніци Станко Йовичич тарговец зос Петрині. Його швекор Ніколай Гвоіч предал свою жем Сими Пайчови и пошол до Америки. Познейше кед требало жем орац нови газда вишол на польо, але му то Йовичич не допущел. Указал му меницу од 50.000 динари и гуторел же му швекор тельо дужни и жем його док пеннежи не достане. Нови газда цо знал, не сцел ше вадзиц, пошол и дал ствар суду. Суд ше обрацел на американски конзулат дзе поволали старого Гвоіча, котри віявел же потпис на меници не вон потписал, що ше и утверdzelo а фалзификатор тераз шедзи у хлатку и кае ше таку ганьбу себе справел.

У Коцуре 6 априла служел св. Літургію и паастос за упокой души Блаженопочившого и милого нам Краля Александра Уединителя у православнай церкви священник о. Йоан Виславски. На паастосу були присутни шицки општински чиновници а були и з Торжи и велі инши з Коцура. На паастосу отримал красну казань о животу Блаженопочившого Краля о. Йоан Виславски, так же тим цо любели покойного и Блаженопочившого видзели ше слизи на очох. На концу шицки ведно кликнули: Слава МУ!

Високопреосвящени владика Др. Іриней Бачки пошол тих дньох до Єрусалиму поклоніц правому и найсвятшому св. месту: Христовому Гробу, а там будзе и служиц св. Літургію бо на самому гробу маю православни свой олтар. З владиком пошли велі особи, а там буду пребывац и опатрац св. места еден мешац.

ЧЛОВЕК ЯК ИСТОЧНИК ЕНЕРГІЇ

Чловек! яке узвишене meno, а іпак розлично похопене од страни самого „чловека“. Тисячи роки як чловек постої на кулі жемскій, а іпак остал найвекша тайна за себе самого. Чловек предар и до найзабитнейших куткох жеми, випнул ше до висини неба, нашол Бога над собу, преходзел през найвекши препятствія у живоце, звладал природу коло себе, постал паном жеми, води и воздуху, а іпак найвекша тайна за нъго осталася неоткрита: вон сам, „чловек“. Столітіями ше борел зос окрутносцу природы, зос околносцу, а іпак, найблішее, себе самого конечно еще не упознал.

Религія, (ту думам уопще на религию а не на поєдини як на християнску, будистичку, мухамеданску и др.) сматра а и сматрала чловека за фалат материї, фалат меса у хторим ше находзи душа, хторей чловечя материялносц лем як скровище и циль да здобудзе живот за гробом.

Філософія заш сматра чловека як предмет сили духовней и тілесней и трудзи ше да конечно випита чловека и да му постави формули за живот, по хторих би мушел управящ зос собу да посцигне свой циль. Сами вирази: религія (вира) и філософія (од: філео = любим и софіа = мудросц, а цо перши зос скромносци вигварел ведно „філософія“ Пітагора, хтори жил у VI. віку пред Христом) сами по себе ніч не знача. Религию и філософію мож лем у думох представиц, бо ані єдна, ані друга не опиліва, дакле абстрактна (хтори ше лем у думох можу претпоставиц) науки. Религія ма свой нарочити формули по хторих ше чловек може спашиц, а тоти формули яки були, таки су и терас, т. е. абсолютни, док філософія (хтора у старим віку облапяла веся наук, хтори ше у току времена одвоєли як самостални) у току своєго розвитку меняла свой погляди на живот и швет, а с тим ведно и формули. И баш зато може буц осталася млада и швика, бо ше у ней, як у жвератку опатрала людзе розличних временох.

Дакле, філософія и религія, маю за циль чловечи живот, лем перша му указує tot швет и трудзи ше одредзиц содержание чловековей нукашньосци, (філософія ше состої у главним, або ше дзелі на: психологию, psyche = душа, логику, логос = слово, космологию, космос = вселена и етику, етхос = обичай) док ше друга (посебна файта філософії) религія, состої у тим да приведзе чловека по вичного широта да

своім кореньом до живота, але ані єдна не посцигла то да да точну дефиницию (одредбу) чловека зос шицкима його тайнами цо ше находза у самим нім.

Кед ше запитаме: цо' чловек зна сам о себе, яки одвит можеме чекац? Барс худи, або ніяки. Єдино шицкі добре знаме же ніч о себе, т. е. о чловеку незнаме, а и тото цо знаме непсолутне, непостояне и випатра же ше меня як и време. Можеме с правом и цигурносцу повесц же чловек подложни закону вичней пременки як и шицко друге, лем с тоту изнимку же чловек остава сам за себе найвекша тайна, док вон сам мал успиху докучиц велі тайни цо ше збиваю коло нъго.

„Чловек“, наисце чудне жридло інергії, непресущими источникі сили, источникі добра, любови и зла. Источник возвищених идеалох; источникі культуры; источникі шмелосци; источникі жалю и радосци, мержні и зависци, добра и зла! Нет векшого приятеля и добротвора чловечанства як чловек з єднай страни, а заш нет опаснейшой жвири з другой страни. Яки є мали целом, а іпак таки вельки духом! Цали швет може облапиц зос єдну едину думу, гоч ше тата дума скрива у таким малым целу. Яки чуда створел чловек од кеди постої: обишол свою планету, нашол други у вселени, створел зос свою снагу гигантски діла у архітектури як у старим віку (пірамиди у Єгипту, уметнички твори греческой культуры), так и у среднім и новим; створел себе велью угодносци у живоце, а іпак остал незадовольни. Видумал справи зос хторима чловек чловека забива: оружие. Видумал отровни гази, зос хторима унічтожи самого себе — чловека. Видумал сто и сто способи да себе прибави приятносц и неприятносц. О, да шицку тоту енергію вихасновану на зло утрошел на добро, зос поносом би могол ношиц meno „чловек“. А так є чловек и не чловек. Лав Толстой гутори на єдним месце: „Не називай чловека же є животиня бо с тим увредзиш саму животиню“. Кельо правди и же правда ест у тих словах кождому будзе ясно кед гліпше раздума.

Настава вопрос: па чи чловек наисце зли або добри? Єдни гуторя же чловек по своей природи добри (Ж. Ж. Русо, Француз) а други заш же зли, док треци наглашую же ше чловек народзи добри и зли. Тото треце випатра же ма найвецей признања, док перше и друге заступа лем мале число оптимистох и пессимистох. (Оптимиста тот цо сматра шицко за добре и покаже ше пра-

А ми гу коме маме пристац? Наисце чловек вельо добра и зла зробел, па, да так повеме, нємож повесц за ньго анї же є добри анї зли, али цошка треце: мишаніна. Ма два ліца як и кажда ствар, па гоч на хтори бок ю обращиме. Завиши од того як вихаснєме тоти два свойства у себе, а єдно нам муши будц ясно: вериц сам у свою снагу и вихасновац ю лем на добро нас самих, на добро „чловека“. И ягод цо ше зос рапавого каменя да спрaviц прекрасна статуя под вешту руку, так ше исто и зос чловека може розвиц „чловек“, карактер, совершенство добра. Будце совершени як Одец ваш небесни и створце кральовство Боже на жемі“ каже Учитель учительюх: Исус Христос, а чловек треба да вери же наисце може постац добри на пользу (хасен) себе, чловеку.

Е. Михайлов

ЗАДРУГАРСТВО

Живот на валале

Нєосновано и нєправедно було бешедовац о валале, о животу у нїм и о приликох яки ше находза у нїм, а да чловек не чувствує то у души своїй. Прешлу уж давно часи, кед грофовске синове приходзели до своїх дворцох по валалох, да прежде свою шлебодни часи, свой школски одмор и да ше напатра на худобних земледілцах, як чешко робя а так су готови вше на писню, шміх и шалу; а они попри своим вельким маєтку ипак незадовольни. Так они гуторели: „Сельянин постал богати бо є з малим задовольни и щасливи уживаючи красоти природи“. Вельо ишли скорей на села а и нешка иду, не да упознаю и опробаю чешки живот земледілца, але да уживаю у тим до он зачувал. Кельо варошанох вздихую: „О як то крашне на валале вийсц вчас рано до поля и слухац прекрасне шпиване небеских птицох. Кажды находзи то красоту, але кед слунко подидзе високо, кед моцно припече и кед ше земледілец купа у зною ліца свойого од рана до вечара, ніхто не пове же то крашне. Земледілец так муши, он не зна так величац природу, бо красота тей природи лежи у його замученей души помишана з його борбу за опстанак.

Познац душу земледілца не лехко поготово кед ше не жиє з нїм; не досц одбuc мешац-два на селу а вец бешедовац и писац о земледілцови. Земледілец то порушена маса, которая не зна кому ма вериц и за ким ма исц — так думаю о нами варошане, людзе

селяном не было вельо обещано, красни и умилни бешеди го заводзели, котри остали лем пусти обещаня. А хто за то виновати? Чешко на то одвиговац, главне то же обещаня не выполнети. Як зме ше крашне припратрили кед нам народни предняци на валале приходзели и шицко обещали. Земледілец их дочекал, вислушал, погосцел и крашне випровадзел а захвалносци ше не дочекал. Жывот и далей ишол свійм током а прилики на валале охабеному самому на себе ше сами од себе далей розвивали. Пришло падане ценех земледілских виропкох а цени виропкох земледілцови найпотребнейших остали исти, або же спадли то лем за 1 од сто, док його власни виробок на 70—80 од сто. Чия то винна? И нешка приходзя водьове народа на валал а земледілец идзе за нїма, бо не раздумує, не гледа правду у их словох, он обожава чловека, котри му обещає тово цо му є так потребне. Не треба будц празновири, треба будц свидоми. Треба ше врациц назад за даскельо роки и опатриц чи ше може жиц гевтим животом. Не. Нешка други времена, нешка двацети вік, кед кажды земледілец ма знац свою прешлосц, кед ма познац напредоване и видумки чловечества, котра ма послужиц напредованю села и нашого живота. Маю препаднуц идеи поєдинцох и поєдніх странкох, котри робели лем пре себе. Нешка ше маме згарнуц шицки под застави кооперативох (задругох) и ту да гледаме виход зос так чешких часох. Не будзме себични, дайме нашему потомству добри приклад, котра ма ведно и сложно исц до лепшай будучносци, же би нас не преклинляли, най не гриши як ми, але да пойду по драги напретку и лепшай будучносци.

Кооперативи (Задругарство) то єдина драга, котра нас спаше, котра нам дава єдини попатрунок на лепшу будучносц и лепше напредованье у наших земледілских роботох. У задругарству найдземе то, за чим идзeme и ходзиме уж тельо роки. У нїм найдземе збліжене, взаємну роботу земледілца зос восточней, западней сіверней и южней страни милей нам отчизни Югославії. Так зме ше лем годни взаємно випомагац, кед тим способом ёден другому руку подаме. Наведзем вам ту ёден приклад зос кнішки ёдного наученяка природных наукох: „Єдно зарно жита, то жито, два зарна жита и то жито, цали мех жита и то жито. Же винешем на пияц 1 або два зарна жита не достанем зато ніяку цену, але же винешем мех або полни коч жита достанем добру цену“. Так и земледілец кед сам роби и сам предава свой виропки постане слабу цену, але же ше зби-

випомагац, годни зме набавиц нашеня лепшого квалитету, годни зме вельо вецей продуковац а годни зме тот наш виробок и лепше предац. Зато браца мойо, Русини, добре отворме очи, добре раздумайме кого мame слухац, стварайме организаціе кооперативох, бо лем у ніх и прейг ніх найдземе свой спас, бо лем так поправиме чешки прилики на валале. Я твардо уверени же є Задругарство єдина драга хтора може поправиц нешкайше чешке стане у нас, прето сом одлучел винесц задружну роботу у нас у Миклушевцох и надіям ше же и други єдномишиленики винешу зос своих валалох дзе и цо ше у ніх роби на задругарству а там дзе и нет, же ше упознаю нашо людзе зос добру страну задругарства, упознаю ше зос напретком тих, котри уж имаю свойо кооперативи та и сами оснью по своїх валалох задруги и поробя на унапредзеню самих себе и нашого русскаго народа. Наш народ пилни и чуварни а же ше позбива до кооперативох, завежме и свойо место, котре му швечи, у перших шорох медзи напредніма земледлцами у милим нам отечеству Югославі.

Учме ше од культурнейших народох, пише писатель у „Руских Новинох“, котри випатра же и нєшка жиє у тим страху, у яким жили шицки Славяне у нас до 1918 року. Ми шицки так гуторили: „Та не можеме так як Шваби, лебо так можу лем Шваби“. Тоти ше слова чули и у нас у Срімє. Гу тому спомнем еще и пригварку: „Так може лем спаяя то не за нас, ми так не можеме!“ Таки и тому слични пригварки же чули од нас Славянох, особито цо ше одношело на скотоводство (сточарство). Бо хто мал красши статок, расплодни буяки, крави, вайчаки, кобули и т. д. як спаяя або Шваби. Докуз тому маце и у 5 новосадских изложбох и сайму статку, дзе 80 од сто награди и дипломи однєсли Шваби. Сама аграрія зос Нового Саду на IV изложби лоньского року од 95 виложених буякох предала 90 по сто, а Славяне у своїй власнїй держави ше еще вше уча, як да су и тераз народ другей класи а не ровни зос Швабами. То ясни доказ цо ше шицко да зробиц, кед ше народ збіе до єдного фронту коло кооперативох. Же можеме и ми як Шваби винешем роботу нашей кооперативи у Миклушевцох та ше уверице же и ми можеме як и Шваби, а же ше оснью по шицких наших валалох кооперативи та зме годни зробиц и вельо вецей як у Миклушевцох.

Дюра Сабадош мл.
задругар Миклушевци

ЗА ЧЕСЦ ПРАДІДОВЩИНИ

Да так станю нашо прадідове з гроба
З русинством кед би видзели, цо ше роби,
Верце! лёгли би дораз, без єдного слова
Милши би им були, гоч су жимни, гроби.

Мали и скорей Русини свою виру,
Стари людзе нашо, добре паметаю,
Лем не знаю, кому ше за дзеку тераз,
Церкви и молитви, нагло прерабяю.

Аж тераз Русини, збунети не знаю,
Чи старе и праве твардо маю чувац
Або лем за дзеку нового, цудзого,
Свойо старе, святе, русске маю плювац.

Страшни ви гробаре, русинскаго рода,
Любов непознаце, анї гу власному,
Родиц вам ше на швет була велька чкода,
Газлуєце свойо, служице люцкому.

За чию сце любов ви по люцких школох,
Свидомосц рускосци олехко страцели,
Чи Таліян, Мадяр, зато подзекуе
Або вам издайство, добре заплацели.

Кадзи лем попатриш, проци русска борба,
Вшадзи викукуе зависц, вирска цмина,
Под ногами отпаднікох чешко стука,
Злата и свята, русска прадідовщина.

За чию то дзеку, народ одродзовац?
Не пущме Русини, дідовщину ховац,
Боже правди! Модліме Це! Русі дай спас
И роботи отпаднікох сохрани нас.

Бач. Керестурец

НАШО ГОСПОДІНЦI . . .

Нашо Господінци красни валал мали,
Пред даскельо роками паноца не мали.
Жили себе нашо Русини ту у миру,
Ніхто до ніх не ходзел зберац руковину.
Русин кельо зробел, тельо и мал,
Ніхто од Русина руковину не брал.
Не чешко би було руковину давац,
Кед би бувши то паноцец сцелі припознавац.
Але бувши паноцец то не припознал.
Вон о наших дзецах анї кус не дзбал.
Та так нашо дзеци млади и неуки,
Оставали през вирской и добрей науки.
Але од кеди нам Заря зашвицела,
Нас Русинох од сна пребудзела.
Стань горе и од сна ше пребудз,
Ярмо и латинске з плецох зруц!
Ярмо и чешкота уж помали пада,
Зашвицела Заря, а шлебода Влада.
Я Русин прави, любим рускосц давну,
Любим нашу виру восточно-православну

ХТО ЗРАДНІК

У 7 числу „Р. Н.“ появел ше зафарбени писатель О. М. зос статью „**Ніч нового под слунком**“. Вельо сом завжати зос свою роботу коло газдовства та сом не могол дораз о тим прогвариц даскельо слова. Правду винесц думам нігда не позно та це брату зафарбени опомнем, да скорей роздумаш о тим цо пишеш. Поглядай ше перше чи шицко коло тебе у своїм шоре чи є на своїм месце. Кед ши ше уж зафарбел мал ши то од спотку зробиц бо наверху ци очи а добре знаш же ше од спотку лем чує а од верху видзи.

Кед ши писал свою статью думал ши, же ше зачудуєме яка ши велька сила, кед знаш исторію, котра гутори, цо було скорей 2000 роки. Я будзем мало младши, опомнем це, да попатриш исторію лем 370 роки уназад не греческу але русску (она нас вецей интересує) знам, же ю не познаш, я ше не чудуєм тому бо видзим коло мнє шицко, видзим же и статок, кед вечар идзе дому с поля зна своє место а ти бидни историку не знаш. Руцаш ше з блатом на людзох, хтори знали отримац свою русскосц за време найчешше, котре пржил русски народ, кед була велька опасносц зос свою русскосцу ше указовац. З блатом ше руцаш на людзох, котри су у К. П. Союзу. Указуеш кельо ши мали и барз плітки зос фарбеньем своїм. Требал ши остац чисти, да зме видзели кого маш за хріптом? Кед ши ше уж зафарбел, не зафарбуй очи и другим коло себе, бо годни думац же то так наисце, ест нас цо думаме и иншак, то ест по своїм розуме и совисци. Позната ци народна присловка: „хто роби по людским розуме, най на свой плювн€!“

Да видзиме тераз хто Єфіалтес, хто Херострат а хто Зраднік? Охабме греческу исторію, попатриме перше свою, русску, то нам и швечи. Отвор брату зафарбени русску исторію и прочитай цо ше стало 1569 року у Люблину исто там 1595 року, и у Брест-Литовску 1596 року па на Варшавских Соборах 1620, там ясно и читко пише хто Єфіалтес. Прочитай то, же ши еще не читал та ше увериш, же криво осудзуеш людзох, котрих не познаш. Читай Мармарошки процес, упознаш церпеня нашого народа котрого ишли браніц окрем других єден Словак и єден брат Серб из Нового Саду. Вежми тоту кнішку упознаш Єфіалтеса не греческого але на жалосц нашого, русского. Як видзиш я младши „а не патрим цо було скорей 2000 роки зос Греками, мнє досц, кед мам ясну слику цо було од нєшка по 370 роки уназад зос Русинами. Питам я тебе тераз дзе би зме були

и цо би з нами було, да зме не мали шмеліх и пожертвовних людзох. Позната теби добре мадяризація Русинох у Бачкей а исто так похрватизоване у Сриме. Кед знаш исторію греческу од 2000 роки оздалъ познаш нашу голем 50 уназад. Як мучно було очувац русску школу у Коцуре а под яким околносцями страцени нашо школи у Керестуре и Дюрдьове, кед дзеци русски своїм родичом на уліци мушели по мадярски здравкац „**дичертешник а Єзуш Кристуш**“. Чи може буц то не робота Єфиатлесох? Чи не Єфиатлеси гонєли нашо дзеци по мадярски бешедовац у школи и на уліци? Русску Просвіту основали скорей 15 роки интелигентни нашо Русини, чи они пред ошлебодзеньом исто так вельки Русини були як нєшка, чи ше бухали и теди по першох яки су вельки Русини? Чом дошлебодзели теди да ше у Керестуре и Дюрдьове школи помадяря (або теди там не було Русинох, лем Мадярох?) А як бешедовала з веќшой часци наша интелигенція у Бачкей теди? По мадярски бо то була теди дика за интелигента, то панска бешеда була, русского язику ше ганьбели бо то за земледілцох видумани. Чесц тим интелигентом, гоч су у малым числу, котри по русски бешедовали, видзи ше им и терашня робота. Тоти цо од дзетинства по школох и кед були вишколовани цо медзи собу бешедовали по мадярски, котрим тата бешеда була милша од своеї мацеринской русской, як бешедую тераз по своїх обисцох? Закукні до такого єдного обисца та найдзеш Єфиалтеса. И то знаш, же 1919 року у Новом Саду на дагварки основане Р. П. Н. Д. да шири медзи Русинами просвіту. Цо до тераз зробене? Видали даскельо календари и кнішки, гваря же видали и буквар, я тому верим, але сом го еще не видзел бо го нашо дзеци не уча гоч нам Уставом нашей отчизни Югославіи дошлебодзено учыц на мацеринским язику а маме на то и поволаних людзох, котри ше за то маю старац. Чи то не Єфиалтеси? Ти знаш и то, же ше часц нашей интелигенціи и после ошлебодзеня жені зос другу не славянску націю а знаш, же дзеци уча бешедовац од мацери а не од оца, та ше не наука по русски? Чи лем ми земледілци на то поволани чувац націю? Чи то не Єфиалтески?

Да видзиме тих на хторих ше руцаш блатом? Ти знаш же Коцурци (предняци у Култ. Просв. Союзу) котри знали очувац русску школу у Коцуре 1919 року на собранію не сцели одобриц идею, да будземе яки зме, але сцели да останеме цо зме, а язик яки є на Горніци. Остали они у меншини а Р. Просвіта отримала нас яки зме. А забуваш и ти и твойю, же добра опозиція нігда не на

чкуду, без опозиції нєт напретка у народу а то ше видзи и по Р. П. Н. Д. откеди основани Союз и виходзи „Заря“ усиловнейше роби, бо пред тим уж скоро заспала. Знай и то, же тоти людзе опоминали наших, да по русски бешедую, бул одвіт, ша кед так лепше розумиме. Дакле лепше ше могли медзи собу порозумиц з язиком котри бешедую 4—5 милиони, як нашо стебло од 200 милиони. Чи тоти людзе и нешкя не ширя единство и націонализм у народу, кед им мілешицко цо русске и кед су таки Русини яки од малючка були? Чи тоти людзе то робя лем прето, да ше за нїх може повесць Херострат. Полож руку на шерцо, опатри коло себе и поведз праведно хто Єфіалтес а хто Херострат. Нє треба хваліц лем своєю бо присловка гвари: „самохваля смердзи“ а єст и єдна друга: „пташок ше позна по пирю, статок по рогох а чловек по бешеди“. Доразши требал так гуториц: пущме их русски народе, най иду на чесці им та би нє дошло до того да „Руски Новини“ и „Заря“ церень у очох єдних и других, теди би писали и єдни и други на пользу нашого народа а нє млацела би ше празна слама. Чи лем ми земледілци поволаны на то да очуваме свою національносць Русинох у Югославії? Веџ ше нє шумне блатом руцац на тих, котри нас сцу помагац. „Р. Новини“ указую на Гітлера и поволую нас, учме ше од культурных народах. Нє досц то лем писац, укаж делом, опатри перше па критикуй кед ши Русин.

Чи то нє Єфіалтески, кед ше наш земледілец наводзи на українство и самостійну Україну. Опатри „Політику“ од 21-II-1935 року 9613 число та увидзиш откаль походзи українізм и кому то треба самостійносць єй. Чи би нє було розумнейше и краше, да ше ми Русини тримаме гесла велького хетмана (єдиная, нєделимая Россія).

Зос горнього моего приказованя дзе хибели нашо старши, настойме ми младши, да поправиме шицко цо загубене, поробиме зединени зос младу нашу интелигенцію (да нє будзе як стара) да нашо млади генераціи патра коло себе зос своїма, власнима русскими очами, котри буду исц по чистей русской національней драги. Бо народ без свидомей интелигенції, народ без очох и ухох, през котри видзи шицко добре и зле, она є жвератко народа.

А ти брату офарбани думал, же ши лукава лисица а воно випадло, же ши страцена овечка. Гу словом О. М. мог бим даскельо слова доложиц та бим ци фарбу знял и познал бы це кажди читатель, але то охабим

думай хто Єфіалтес, хто Херострат и хто зрадник и на чию адресу глаши.

Пущ их народе русски най иду на чесці и бизовно, же ніч нового под слунком, кед видза цо було 2000 роки уназад при Грекох а не видза голем 15—20 роки назад свойо власне. Дюра Сабадаш мл.

САМАРЯНСКИ ТЕЧАЙ (курс)

Іперит

Употреблявали го у прошлай войни. Кед ѿ чисти, теди то течност без запаха. Але у войни ше употребльовал нечисти іперит чарней фарби, и пахнул на чеснок. Мае досці моцни запах, и познац го у воздуху, же го ест лем 1 часц на 10 міліони части воздуха. З іперитом ше полнели кульи за дзела. Кед ше така граната роспадла, іперит ше претвори на капки, на молгу. З воздуху веџ падал іперит як роса на людзіх, на статоц, на едло, жем, траву. На кого од вояках спадла така роса, виволовало то после 6 годзін опекотини, мехури, а з мехурах поставали рани, котри чешко заростали. Котри вдихали тот гас, вспухнули им од нього цеви за дыханье и плюща. Отровани вояк прехрип, очи му вспухли, а одежа (шмати) му пахли на чеснок.

Особи котри указуют помоць, треба да маю гумово рукавици и шмати з гуми, або з гуму импрегнірани, або шмати зос густого и моцного платна, натопеного зос конопляним олейом, да не препущую ани росу ани гас. Док трайе борба, не шлебодно зос пострадалого знимац маску за лицо, бо би го молга задавела. Перша помоць ше указує так: пострадалому треба зняц шмати (в лъце „на дворе“, а в жиме у хижі, у шпиталю). Власи му треба острігац на глави, а по целье обритвиц, затым го окупац. Роби ше то прето, бо и на шматох и на власох мае росу од іперита, та шмати треба удалыц (и после дезінфіковац), бо іншак ше яд зос шматох през скору упіе до цела. Же пострадали бул без маски и же ма дагдзе по лицу, рукох, целье — капки од іперита, треба их витрец з вату, або рендочку натопену з бензином, затым намасциц тоти места зос пасту од хлорног вапна и охабиц пасту даскельо минути. (Длugo пасту не мож охабац, бо би випекла скору). Затым треба пасту змиц з лѣтну воду и мідлом. Уста, гарло и очи треба виплукац пострадалому зос 2% раствором бикарбоней соди, или зос slabim міловим раствором хіперманганана. До гарчка зос врацу воду треба положиц ложечку бикарбоней соди, и пап му по вінчице.

слану воду или мидльовку, да ше виблуйе. Тото место где ше роспадла граната (куля) зос иперитом, треба посипац зос прашком хлорного вапна зос помоцу нарочитих шѣткох.

А случали ше и чуда у минувшей европейской войны. Допущце, да вам винешем едну епизоду. На бойним полю еден француски вояк умерал, и зажадал висповедац ше, а католичкого піпа не було. Еврейски рабинер посановал вояка, да розжалосцени умре, — вжал молитвеник, облекол ризи католичкого свещенника, раненого висповедал и дал му отпущеніе грѣхах. Раненому ше у души указала шветлосць, а на льицу ошмѣх блаженства. По войни захвална Француска тому племенитоме терпельивому евр. рабинерови дзвигла споменик. Вельки часи давали вельких людох.

По вѣйни док едни людзе видумую нови гази и отрови, дотльи други пренаходза противяди и маски. У швеце ест и праведникох и як св. писаніе гвари, пре них нас шицких слунко грейе. Кед ше горсц Русинох у Югославіи не можу зложиць, чи чудо же ше у швеце векши роги и народи не можу зложиць. Напомнем вам еще, же док ше вироби една фляшка парфему, треба знищиц цали загради, польо фіалкох, або брадла ружи и т. д. И ненадмашни у тей уметности вирабяня парфему були Французи. Напротив иперит видумали и довойсия уведли Немци, а нешкайше не зна хто до з двух вештайше вирабя. Жени як вам не жаль тельи брадла живих квѣтох знищиц, да ше кущик напахнѧице ?!

Др. Сакач Александар

О РАКУ

Од чого приходзі рак, ест веций толкованія. На примѣр: же комініяр достанье рак, то гваря же рак постал пре чадъ. Же ше похори од рака роботник у хемичнай фабрики, теди кажу, же то настало од отровох (ядох) с котрима у фабрики робел, або вдихал до себе, як на пр. катран, бензин, петролін, дохан, анилин, угель (у рудокопох) и т. д. Познате вам, же дѣдове, котри куря на піпку, доставаю рак на нижней губи (гамби). Же рак достане жена неротка, то гваря же то прето, бо ани раз не родзела. Проф. Блументал твердзи, же рак мож достац и од погубених зубох, бо постоянно тру и джобу лицо (щеку), а так исто и сифилитични гуми легко подзивею и поставаю рак. Рак на жалудку доставаю кухарки, котри пробую врачи ездzenia; далей піяницы и качмаре, котри пію моцну печацу паленку, рум и т. д. Рак бубоница пре

каменеу у бубругу, односно мехуру. Проф. Јоанновић у Београду твердзел, же рак пострава, кед ше погуби одношай К, На и Са юнох у целье. Окрем инфективней, подражайней, хемичкей, витаминскай, метаболистичкей и т. д. ест и вельи други учены о постанку рака.

У напреднейших народох и державох, меньей швета умера од рака, як у нас. То прето, ибо там швет зна на време рак роспознати, лѣча рак, накеди ше появел. Рак ше появіи першне на едним месце. На пр. на скори, на языку, цицки, желудку, печинки, материци и т. д. Випатра этот рак як брадавка, як мале тварде место, як гузел. Же таке тварде место почне буяц, то треба да ше порадзице з вашим лѣкаром, чи то не рак? Бо док рак еще мали, и док йе на едним месце, дотльи го мож вирезац, або випечиц. Кед рак почне роснүц и на околину под скору як „дзиве месо“, кед ше зацагнѣе не лем до околних жльездох, алье ше розшайе зоз кревними соками по цалим целье, теди рак уж не мож ани з операциою вирезац, а чешше иде и зоз радіумом, рентгеном випальціц го, и хори умераю у муках, бо им помощи нѣть.

Прето треба знати рак на початку роспознати, и не дац, да ше рак запущи, росшайе. Брадавки на очных капкох, у углье меджи капками, на носу, гамби и т. д. котри ше гу тому виранявили, та су покрити зоз красту, а зароснүц не сцу, ани не думаю, — таки брадавки сумнъиви на рак. Тварди места, гузли у скори, котри ше перутаю, младежи — же почню нагло буяц и роснүц, тварднүц и розієдац ше, треба лѣкарови указац. На жалосц рак на початку не прави ани болѣи, ани горучку, алье кед ше розшайе, роспада и гніе, аж теди прави болѣи. Швет ше обычно теди лѣчи кед ма болѣи, а рак теди уж часто позно лѣчиц. Больно то же хигіенски пролетаріят обхвацуе шицки слой: богатих як и бѣдних, учених як и неуких (Др. Л. Марковић).

Прето паметайце люди и жени добрей вольи: Же ше рак появіи на чарней печинки, то хори обычно маю жолтачку. Кед хори маю рак у жалудку, то блюю чарну крев як кафа. Же рак почина на черевох, то ше до черевох вильива крев з раковей рани, и балега хорих прето од тей креви постава браон або чарна як тinta (чернило). Жени кед маю нередовити кирвавленія; або кирвавленія при обычнай домашнай роботи, или после брачных должностох, или после иригациі; или кед жена кирвави после того як уж страцела мешачку; или же од жени отхолзи кирвава вода — то треба ше увериц

чи то не рак материци. Не треба оклемац, да ше рак запущи, бо чкода за кажду жену котра умре, бо дзецом никто мацер не може заменъиц.

Рана на язику, котра не сце зароснуц — сумнъива е на рак. Прето не треба чекац, да така рана объхвац жльезди на шѣи, — а лѣчиц ше такой треба. Же ше на цицки брадавка викривела пре даяке тварде место — думайце на рак. Чувайце ше од врачарох, траварох, гатарох, циганкох, ибо вам они однесу пенежи, одньюю време. Врачара вам не може вильчиц рак, лем закашњице на лѣченіе. Лѣчиц ше треба лем у лѣкара специалиста. Кому ше рак после операциі, або после випеканя з радиумом, хорота за идущи пейц роки не враци, значи же оздравел од рака. За радіумске лѣченіе маме два больници у держави: в Бѣлградѣ и в Загребѣ. Чувайме и рускосц од рака, и од других „вишиваних“ новотворох.

Dr Сакач Александр

ФЕЛЬТОН

ОСТАТНІ ГЛАС ДЗВОНА

Подкарпатский

Недзеля. Поладнє прешло. На новосадской стациі живосц и познати себе особи и здравкаю себе. Иду до Господінгох братох розвешеліц зос фиглями и ошмеліц з пияними язиками... а кед треба и побиц ше.

У вагону водзи главное слово єдна писката баба и вишмеює православного паноца — шицки ше шмею, а свогого Владику иду дочекац. Место да у молитвох дочекую пастира хтори им неше „юзилейни одпуст“, они клеветаю Заряшох, и у клевети дочекали не „одпуст“, але „улазницу до пекла“. Баш зме ше зишли пред валалску хижу а з поза угла вишол якиж стари райзендерски автомобил, а кед патриме, нука шедзел вредни дописник „Regely Ujszag“ и його послодавец зос ружичку за калапом. Народ и шмихованьци новосадски з бабу напретку у „народных“ шматох (були по пилиарски облечени). Але цошка дзвони не дзвоня, ані мужари не штрелю... так то по бугерски дочекани пастир. Кед народ почал цошка жуброніц, цо то? Ша як обешице дзвон горе кед ше турня кива? Але неодлugo дзвиганє дзвона до малей древеней дзвоніци фришко было готове и... дзвон ше закивал а и турня! И перши раз барз задзвонел жалосно а сцел он повесц, дармо сце за миє телью шенежки видали бо я ту фришко заардзавеем. Але на тот дзвон палі и пра-

нел, плакали шицки и госци шмихованьци з Н. Саду бо осетели же плювли на свойо власне гніздо и гроби дідох, котри их и мертві по гласу того русского дзвона опоминаю и волаю: Назад, назад гу свойй прадідовщины а охабце талиянске.

Но, не лем то, але єден качмар даровал олтар до каплічки и прияли го, гоч церква ма препис же од качмара не шлебодно примиц дари до церкви. А єден гвари, ша прияли би и од цигана Илька да им да. А тот „ктитор“ ше опил та сцел православних назад вращац гу папови, але його апостолство ше с тим звершило, же пришол до увереня, же то не качмарска робота, бо и тоти попове цо велью по карчмох шедза та не маю успиху.

*

По завершеним торжеству „споведз“, а по тим заш на штацію пошли шмиховальци, а добили и юбилейни „одпуст“. Велька громада: дописник „Regely Ujszag“ бывши редактор Р. Новинох, єдна баба и двоме хлопи... рукую ше. Баба огваряла после споведзи и одпуста „богослова“, а кед раз а и „богослов“ пришол на штацію, а лем бабу хваци за рукав єден старец та гвари: чит буд стара бо баш ци ту за хриптом „богослов“. Баба ше аж угризла за яzik та зацихла. А „дописник“ иншак то чобан овцох новосадских аж пожеленел, а калап у форми пасарайтова ше му дзвигнул бо му ше власи на глави накочели. На штації шмих!

„Дописнік“ або (банатски зекан) скочел до вагону и заш ше дал до шмиху и шицки ше заш шмеляли а єден человек шедзел у истим вагону и гварел: Per risum multum, protest cognoscere stultum (По велім шмиху можеш познац шаленого). У другим заш вагону у куце шедзел „богослов“ и читал святе Писмо хторе написали Евангелисти, а фальширане фантазийне и „друге“ св. писмо хторе написал латинаш Томаш Кемпенец послал владикови най му одрахує 2 злоти (20 дин.) бо така кніжочка не вредзи ані 20 пари.

У шмихованьским вагону было весело, бо ше чули вшеліяки гласи, так же людзе на штаціях ше збеговали, чи не идзе на возу даяки циркус з елефантами „Клудски“ або „Флайш“, лем бачи бул барз смутни бо ше „потшмелел“ (опил ше) за „борбу“, лем на концу зато мушел виштреляц тото цо себе приготовел бо му ше цошка дгодзело у панталонох, цо — незнаме! Заш шмих и веселе. Ту уж ноц. Уходзиме до штації. Новы Сад, крича кондуктере. Заш рукованя, здравканя и кажди гу свойому дому. А глас таго новага вагона

ПОЧАТКИ ХРИСТИЯНСТВА У КІЕВЕ ДО СВ. ВЛАДИМИРА

Даскельо слова людзом добрей волі о нашай „прадідовскай“ віры

Преосвящени владика Діонісій пише нам досц опшироу у „Рус. Новинах“ о перших початкох християнства у Кіеве. Чим ше появела перша статя о тим у „Р. Н.“ ми ше заинтересовали за тоти шорики преосвященого, бо зме ше надіяли, же нам голем вон представи перши початки русского християнства у наших русских краюх у таким світлу и у такей правди, котра би ше основала не на пропаганди за туту або гевту віру але на правей історической правди тим скорей, бо ми знаме же як православна так и католіцка віра то обидва Христово віри — християнски віри.

Справди вопрос приманя християнства Русинох є барс компліковани але и интересантни. Але тот вопрос не мож рішиц еднострano як би го, випатра нам, сцел рішиц преосвящени Діонісій. Ми знаме добре, а и розумиме то, преосвященому є главни циль зос туту статю да докаже нашему народу, же наш народ принял віру не зос Цариграду але зос Риму. Ми розумиме, чо то значи браніц віру. Браніц свою віру то є ствар за похвалу, але мушиме додац дораз и то, же браніц віру мож лем зос фактами, зос правду. Кажде друге бранене віри, котре є не основане на фактох, на правди не можеме одобриц.

У свсей статї: „Наша прадідовска віра“ („Р. Н.“ число 5 страна 3 in fine) преосвящени наводзи случаі ширеня християнства у Кіевской Руси. Ми мушиме заш поновиц, очековали же нам голем преосвящени откrie праву истину. Але як зме ше барз зачудовали, кед зме прочитали тоти шорики и пренашли же токо писане владиково и одвише єднострano так же не дава праву слику перших початкох християнства у нашей Кіевской Руси.

А чом? — Да видзиме!

1) Преосвящени пише (*ibidem*) же „перши аутентични (потвердзени) видомосцы о християнох у Кіевской Руси мame аж у половині X. столітія за князя Игора Рурикова“ и же „не мame цигурного писменого свідоцтва о християнох у тамтих краюх од скорей“ — То не точно! Ми баш напроцив мame зошицким аутентични (потвердзени) видомосци о християнох у Кіевской Руси и пред X. столітіем. А баш є ствар у тим же преосвящени у богзна яким цилю вихабел ёден важни за нас Русинох документ о ширеню християнства „Кіевской Руси во время папеградского па-

кружна грамота“ цариградского патріарха Фотія, писани 865 року (отже пред X. столітіем) восточним епископом у котрим так пише: „Русини, славни зос жестокостю, побідитеle сущедних народох и котри ше у своєй гордосци ошмелели войовац зос Царством Римским уж охадели суевіrie, исповедаю Христа и су товариши нашо, а були еще недавно найгоршима нашима непріятелями. Вони уж приніяли од нас епископа и священика и маю живе усердіе (любов) богослуженю християнскому“.

Так дакле видзиме, же уж и за време цариградского патріарха Фотія, за време котрого ше римска церква одзелела од восточней православней церкви було вельо християнох у Кіевской Руси. Чом tot важни документ преосвящени владика у своєй статї не наведол нам ясне. Кед прочитаме горні документ вец нам ясно, же перши документ о ширеню християнства то не зос X. столітія, але „Окружна грамота“ патріарха Фотія од 865 року (дакле IX. столітіе).

2) Други важни документ, котри преосвящени владика вихабел а не знаме прецо є документ єдного греческого историка о кресценю Русинох, котри так глаши: „Імператор (цар), понеже не могол победиц Русинох, склонел их к миру зос богатими дарами, состоявшими у злату, сребру и гадвабных шматох. Он послал им Епископа пошвеценого Игнатием (патріархом) котри их обрацел на християнство“ — То дакле други документ, котри твердзі же и патріарх Игнатій послал Русином епископа, котри их обрацел на християнство. Чом преосвящени тот документ вихабел то нам ясно, бо кед би написал, же и патріарх Игнатій як и патріарх Фотій послали своих владикох, котри обрацали русски народ на християнство вец би преосвящени явно признал же русски народ принял християнство зос Цариграду. А ми знаме, же преосвященому баш напроцив циль да нам докаже, же русски народ пріял християнство зос Риму. Но то як видзиме не точно голем до тераз.

3) Преосвящени далей пише о контракту князя Игора, яки зробел зос Греками 941 року. То є точно! У тим контракту так пише: „Ми же Русь, елико насъ крестилися есмы, кляхомся церковю св. Илії“. А далей: „а иже преступить се отъ страны нашей, или князь, или онъ кто, или крещенъ или некрещенъ“.

4) Далей преосвящени спомина перши початки християнства у нашей Кіевской Руси за време княгині Олги и пише так: „Правдоподобно Олга була покресцена у Цариграду,

никох и мисионарох зос Цариграду"..."вона послала посланство гу франачкому цару Отону Велькому (958–959 року) и през нього замодлела од Папи, да ей пошле мисионарох и владику до Кіевской Руси. Цар Отон у порозуменю зос Папом дал за туту циль пошвециц за владику Кіевской Руси монаха *Либутина*"..."Але тот владика скорей умар, як мог започац свою місійну роботу".

(Далей будзе)

Янко Виславски, священик.

СЕДЕМ ДИЯКОНИ

Розлики медзи Православними и Уніятами — Греко-католиками

(Продлуженя)

А кед ше то ведно рахуе „ex cathedra“ з владиками и цалим собором, тото ѿ ше одлучи за непомильне, вец то не „папска“, але „соборска“ непомильносц!

Нет ту непомильносци „папской“, браца, але *цала непомильносц лежи у св. Писму!* Кед ше соборы и папове *тримаю точно св. Писма, а св. Писмо писане з помоцу св. Духа,* вец ево ясносци, же у св. Писму нет помильносци, там лем непомильносц! Дакле, непомильносц не лежи у папи але у св. Писму, о тим познейша 4 точка нам пове до конца.

Да вам докажем туту „непомильносц“ почавши од св. Петра! Тераз як, чи и Петро бул непомильни як перши „папа“, лебо Петро бул помильни, але аж тот папа постал непомильни, кед ше то на собору утвердзело?

Сам Петро бул помильни у науки о вири! Св. Августин дословно гутори: „Гварим, кед могол ап. Петро процив правила правди, хторого ше каснейше Церква тримала, присилявац народи (незнабожцох) да приму жицівську виру и обрежу ше, чом не могол Киприян процив правила правди, хторого ше тримала цала Церква познейше, силовац еретикох и схизматикох, да ше заш кресца на ново?“ Дакле ясно, сам св. ап. Петро поступал процив правила правди! Он силовал незнабожцох да перше зос паганства прейду на жицівську виру, наиме да ше обрежу и приму Мойсейов закон. А вец апостоли и Церква одлучели, же нешлебодно нікого силовац на юдеізам, але дотичного кресциц, кед ше укаже приправним и достойним. Апостол Петро бул наисце ревни за виру и заслужни человек, то му признаваме, але же бул помильни то исто права яи спе

Кед ап. Петро бул помильни, вец тим веци могли буц и його наслідники помильни. Але св. Писмо нам дава докази же ані єден чловек сам по себе неможе буц непомильни. „Якоже ест писано, яко нест праведен никтоже!“ (І К. Римляном 1, 10). Дакле, кед нет ані єдного праведного чловека, вец нет ані непомильного, бо кед би було непомильного чловека, вец би було и праведного — але такого нет! А такой у истей глави, стихи 22—25 каже: „Правда же Божия вирою Иисус Христовою во всих и на всих вирующих: нест бо разнетвия! Вси бо согришиша, и лишени сут слави Божия, оправдаєши туне благодатию его, избавлением, вже о Христи Иисуси..“ Правда Божя у шицких и на шицких цо вира зос веру Иисус Христову — и *нет розлики!* Бо шицки согришели! Вец дзе ту першество и непомильносц? Але, да Христос поставил нам ап. Петра за оца (папу), вец би ясно повед, як то поведзене Аврааму: „яко отца многим язиком положих тя, прямо Богу, ему же вирова...“ Але таки слова за ап. Петра не читаме, а ані за його наслідниках А за наслідниках так гутори св. Писмо: „аще бо сущі от закона, наслідниці, успізднися вира, и разорися обитование!“

(Далей будзе)

Цо поведза людзе?

Єдного дня те оцец зос сином рушел по драги до другого села. Оцец положел

сина на магарца а он водзел пешо магарца. Стретли єдного чловека, а тот гвари: як то же ты стари идзеш пешо, а син млади, ма добры ноги, най он идзе пешо. Зишол син, а шеднул оцец и ишли. Заш стретли чловека, а тот гварел: якже ты стари шедзиш на магарцу, а млади син ище слаби, идзе пешо. Но цо зробя? Вжалі дручок, звязали ноги магарцу и ношли магарца...

Янко Виславски

ПАЗДО У КАЛИФА

СЕНЗАЦИОНАЛНИ РОМАН „ЗАРІ„

(Продлужене)

Наисце неодлуго Анка дошла до варошу и осетела поліхчене на шерцу же осетила людзох. Но кед уж дошла до варошу помодлела ше и ішла з вельку надію и шмелосцу през варош. Кед найцигурнєйше шпацирала, осетел и препознал Анку єден слуга калифов и такой повед ефендийови (панови) калифового двору. Але сам ефендія пошол на уліці да видзи красоту Анку. Кед видзел того невине створене, змиловал ше му и сцел Анку спашиц да ю не заробя. Фришко влапел Анку за руку и одведол ю до свого дома и розтолковал ей же кед так ю осети дахто з калифового двору, вец ю заробя, а он ю сце спашиц кед го будзе слухац. Кед ше Анка змирела, дал ю ефендія крашне облечиц и почал з ню бешедовац о ей спасенію, як он дума ю спашиц. Анка покорно слухала, а кед он звершел, почала Анка приповедац, но не о кратким спасеню тїла, але о вичним спасеню души.

Стари ефендія зложел руки на перши, спущел очи и покорно слухал слова од Анки о христіянским Богу и о вичним спасеню души. Ефендія видзел же дотераз не робел по Божих заповілох и не ставал ше за вични спас

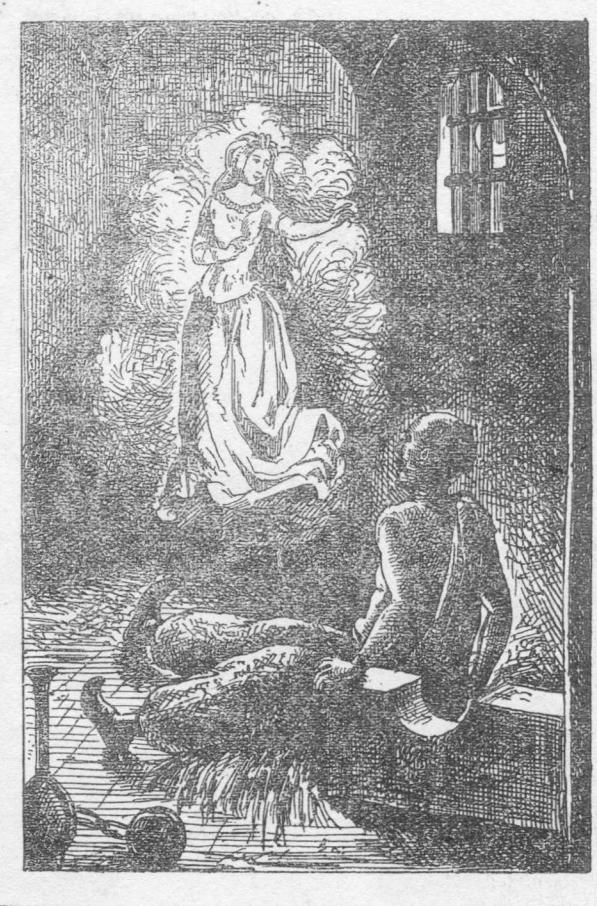
души — обецдал и заклял ше же ю не будзе рушац, але ше покори Христови и вислуша до края науку, яку му Анка почала толковац. Но тот слуга бешедовал з другим достоянствеником калифовогу двору же видзел Анку и незадлugo ше дзвигла по варошу гайка пре ню. Кед то осетел ефендія, дал Анку преоблечиц до турских шматох як служніцу. Анка розумела ситуацію и понашала ше як права служніца. Раз зачула як хтошка на шицок глас дре у кухні — и кед там вошла, видзела пред собу невелького хлапчика, лем барз тлустого з окулярами на червеним носу. То бул Паздо! Таки млади хлапчик а так згрубнул, але не чудо бо он найвецей едол и пил а найменей робел. Он бул службени заступнік ефендійов у харему бо добил Муйово виховане и знал крем едзеня и опиваня барз велью циганц и — писац. Анка препознала Пазду по едней брадавки за ухом и обидвойо ше зрадовали и препознали. Тераз ше Анка вецей не бала але віше вечар тримала науку о вири ефиндійови, а тот барз радо примал науку и уж жил як прави христіян и не ходзел вецей до калифа ані до мусліманскай джаміі (церкви). Особито ше пачели правдиви слова Анково о Пречистей Діви, як она много помага у чешких часох и мукох.

Але калифу постало цошка сумніве, чом не ходзи доњо ефендія. Єдного дия наябел калиф же да пред суд вивесц ефендію найше оправда. Кед то дочул, такой видумал цигурни план. Дал викопац гроб у теметове и потайно у єдней велькай туни Анку скрил, бо иншак були би ю нашли та и она би була заробена, а ефендія и цали його двор були би обешени. И наисце калиф пришол и дал до фундаментох прегледац и препатриц ефендійову хижу, але ніч не нашли.

Кед прешла опасносц, ефендія такои други дзень викопал з теметова Анку, а она тельо лем цо жила, кус ей шерцо дуркало. Фришко ю однес дому, дал ей води и есц — та пришла гу себе. Але од теди шицки церпеня преходзели на ефендію, бо вше баржей падал до немилосци у калифа. Кед видзел же иншак не може буц, порадзел ше з Анку да она пойдзе до свойого kraю, да однеше шицки пенежи и поклоні сиротині, а он ту преда свойо добро и подзелі сиротині. Так и було, Анка пошла преоблечена зошицким иншак з нацагнутым фатьялом прейг глави да ю ніхто не препозна.

Наскоро ше Анка на галії вожела и путовала до родного kraю. Ефендія заш подзековал калифови на шицких привремених доброх и почал бешедовац о вичним спасу души и

тот посцигнє, хто будзе вериц Христы — Бога. Калиф ше не могол начудовац бешеди, але ше разгнівал и дал руциц ефендію до цемніци. Ефендія радо пошол до цемніци бо знал же он на тим швеце ніч не стради крем дочасного добра и жемскога живота, а то скоро таке як ніч, но главное то же он заслужел вични живот бо он вери у Христы. Уж роками шедзел ефендія у цемніци а ноги му були сциснуты у древених клопкох та му барз напухли. Вше баржей худнул а мало и ёдол. Пришли на нъго велькі муки, и он ше модлел Богородици и Христови най му поможу витримац посклі му одредзене на тим швеце, а вец най го приму гу себе до царства на вични живот о хторим тельо слухал од Анки. Исти дзень кед Анка раздзелела худоби шицко цо мала, пошла до монастыру и вие ше модлела за душу обращеного ефендія. А ефендія єдног дня у чешких мукох на жеми у цемніци модлел ше и осетел же умре. На сами конец його живота жемскога и дочасного, осетел як го до вичнога живота уводзи Пречиста Діва бо му ше указала и слова яки слухал з'исцели ше. Зашибцело шветло, и чул ангелски шпив, дзвигнул ше зос остатню мону, попатрел на Преблагу Діву Богородицу и придал Богу душу.

(Конец I часцы)

За
Велькуноц

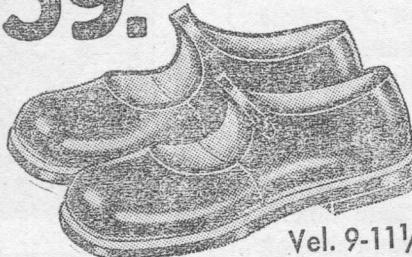
ципели
Бата

45.-

Vel. 9-11½

59.-

Vel. 9-11½

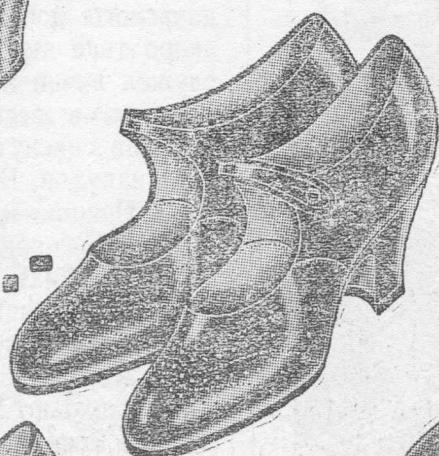
79.-

59.-

99.-

79.-

99

